

VELGGIID ORDNEN

TALOUS- JA VELKANEUVONTA
EKONOMIJA- JA VEALGERÄVVEHÄT

VELGGIID ORDNER

Velggiid ordner sáhtta čielggasmahttit áššehasa ekonomiijadili. Velggiid ollislaš mearri, boahodássi ja eallindillát váikkuhit dasa, mii vealgeordnermolssaevvttuin heive dutnje buoremusat. Ekonomii- ja vealgerávvehat veahkeha heivvolaš molssaevvttu válljemis. Vai vealgáduvvan bisána ja boađut reahkkášedje buorebut, velggiid ordnerma lassin lea dehálaš giddet fuomášumi árgga goluide ja golahanhárjánumiide.

Ságastala velgoheaddjiin

Velggiid fieraeapmi

Ordnerdallanloatna

Bággobearran

Sosiálalaš kredihitta

Eaktodáhtolaš
vealgeordnerstallan

Dáhkádusvuodđudusa
dáhkádus

Priváhtapersovvna
vealgeordnerstallan

Ságastala velgoheaddjiin

- Válde oktavuoda velgoheaddjái, jos it sáhte máksit rehkega dahje vealggi.
- Ráđđádala velgoheaddjiin ođđa máksinplánas, mas lea ovdamearkka dihte guhkit máksináigi, uhcit mákspearit, vuollegut reantu dahje loatnamáksi- ma manjeami áigodat. Ođđa máksinplána sáhtta čoagganit maiddái mángga eará molssaevvttus.
- Velgoheaddjin sáhtta ságastallat maiddái akoarddas. Akoarda oaivvilda, ahte velgoheaddji addá ándagasii olles vealggi dahje oasi das, dego reanttuid dahje goluid. Akoarda lea velgoheaddjái eaktodáhtolaš.

Muital velgoheaddjái rahpasit, manin it sáhte máksit rehkega. Jos du máksinnákca lea hedjonan buohcuvuoda, bargguhisvuoda dahje eará sivas mii ii leat dus gitta, sáhtát doarjalit sosiálalaš čađahaneastagii ja oaččut nu lasi áiggi áššiid ordnermi.

Tipsa: Ráđđádala velgoheaddjiin máksordnedeamis, masa máksinnákcat reahkká ja man sáhtát čuovvut.

Velggiid máksin fierahemiin

Velggiid máksin fierahemiin sáhtá jođálmahttit ruovttoluotta máksima ja seastit goluin.

- Velggiide ráđđádallat nu unna mánotbadjeeriid go vejolaš ja geavahit ávkin máksofriddjamánotbajiid mat leat oažžumis.
- Velggiid máksit unnimus mánotbadjeeriid mielde ja seammás unnimus vealggi geahččalit máksit nu olu go vejolaš.
- Go unnimus vealgi lea máksojuvvon ollásit eret, máksit nubbin unnimus vealggi mánnosaččat nu ollu go vejolaš.
- Velggiid máksima joatkit, nu guhká go vealggit leat okta ain hávil máksojuvvon eret.

Ordnedallanloatna

- Velggiid lea vejolaš ovttahttit ordnedallanloanain.
- Ordnedallanloanain máksojuvvojit bođuloanat ja oanidan láhkai báhcá dábálaččat okta loatna.
- Ordnedallanlotnii sáhtá oažžut guhkit máksináiiggi ja vuollegut reanttu go álgoálgosaš loanain.

Jeara eaktodáhtolaš ordnedallanloana báhkkus dahje kredihhtalágádusas. Muite veardádallat ordnedallanloanaid reanttuid ja goluid. Eaktodáhtolaš ordnedallanloana oažžun sáhtá leat váttis, jos dus lea máksohehttehusmerken.

Bággobearran

- Velggiid lea vejolaš máksit bággobearan bokte. Jos háliidat, sáhtát bivdit velggiid bearrama sirdima bággobearramii.
- Bággobearranvirgeopmahaš doaibmá bealeheamet ja váldá vuhtii sihke velgoheaddji ja velggolačča vuoigatvuođaid.
- Bággobearran fuolaha, ahte dutnje báhcá suodjeoassi eallima goluide velggiid máksima maŋŋá.

Sosiálalaš kredihhta

Buresveadjinguovllut fáallet iežaset áššehasaide sosiálalaš kredihhta, man sáhtá mieđihit ovdamearkka dihte ekonomiiha dásseattuheapmái, dakkár dili botkemii, mas velggiid máksima dihte ferte váldit lasi vealggi dahje ruovttu háhkamiidda. Buresveadjinguovllut meroštallet iehčanasat mieđihanákkaid ja ruovttoluotta máksineavttuid. Lassiedieđuid oažžu buresveadjinguovllu doibmiin.

Eaktodáhtolaš vealgeordnestallan

- Vai eaktodáhtolaš vealgeordnestallan lihkostuvašii, lea dehálaš ordnet olles vealgedili.
- Eaktodáhtolaš vealgeordnestallan vuođđuvuvvá oktasaš soahpamuššii ja eaktuda buot velgoheaddjiid miehtama.
- Velgoheaddjiide evttohuvo ođđa ruovttoluotta máksinplána, man sii dohkkehit dahje hilgot.

Dáhkádusvuodđudusa dáhkádus

- Dáhkádus bánkolotnii, mainna máksit velggiid eret.
- Eaktuda, ahte velggiid ollislaš dili sáhttit ordnet.
- Orndedallanloatna eanemustá 34 000 € (bárragottiin eanemustá 45 000 €).
- Ruovttoluotta máksináigi eanemustá 7 jagi.
- Máksuhehttehusmerken dahje bággobearran ii leat eastta dáhkádusa oažžumii.
- Eaktuda máksonávcca.

Sáhtát oažžut Dáhkádusvuodđudusa dáhkádusa, jos eallindillát lea stáđásnuvvan ja vealgáduvama sivat leat hálddus dahje ollásit nohkan.

Priváhtapersovvna vealgeordnestallan

- Vealgeordnestallama ohat gearretrievttis.
- Jos vealgeordnestallan miedihuvvo, dutnje nannejuvvo máksoprográmma.
- Máksoprográmma bistá dábálaččat 3–5 jagi. Jos seailluhat vealgeordnestallama áigge oamastanvissot, máksoprográmma sáhttá leat guhkit.

Vealgeordnestallamii leat dihto eavttut ja eastagat. Jos smiehtat, sáhtášitgo beassat vealgeordnestallamii, váldde oktavuoda ekonomiiija- ja vealgerávvehakkii. Ekonomiiija- ja vealgerávvehat árvvoštallá du dili ja addá lassedieđuid vealgeordnestallamis. Jos orndestallan váikkuha, ahte dutnje lea vejolaš, bagadalli veahkeha du vealgeordnestallamii ohcamis. Vealgeordnestallama sáhttit dihto eavttuiguin miedihit maiddái fitnodatolbmuide.

**TALOUS- JA VELKANEUVONTA
EKONOMIIJA- JA VEALGERÁVVEHAT**